

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119216100
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119216100.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: V. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. L. XXXX/XX, XXX XX L., právne zastúpenej: JUDr. Igor Šafranko, advokát, IČO: 31 954 448, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: 365.bank,a.s., IČO: 31 340 890, so sídlom Dvořákovo nábřežie 4, 811 02 Bratislava, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., IČO: 47 232 471, so sídlom Dvořákovo nábřežie 8A, 811 02 Bratislava o vydanie bezdôvodného obohatenia 365,33 eura s prísl. a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03.12.2020, č. k. 9Csp/230/2019-176, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Mení rozsudok okrem výroku II. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 365,33 eura spolu s 5 % úrokom z omeškania z istiny od 26.10.2019 do zaplatenia od právoplatnosti tohto rozsudku
- II. Priznáva žalobkyni nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„I. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia z a m i e t a.

I. a) V tejto časti konania je žalobca p o v i n n ý zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o výške týchto trov.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v zmluve o úvere uzatvorenej medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom dňa 21.11.2013 nachádzajúca sa v bode 9. zmluvy v znení:

„Zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú z tejto ZoÚ predložia na prerokovanie a rozhodnutie Stálemu rozhodcovskému súdu zriadenému pri spoločnosti Rozhodcovská a mediačná a.s. so sídlom Dunajská 15, Bratislave v IČO: 46 023 151, a to podľa jeho štatútu a rokovacieho poriadku v súlade so zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.“

je neprijateľná zmluvná podmienka.

II. a) V tejto časti žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a.“

2. Citoval ust. § 52 ods. 1, § 53 ods. 1,4 písm. r) a 5, § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, čl. 2 ods. 2 a 3, § 220 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“),

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že pôvodne bola žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietnutá rozsudkom tamojšieho súdu č.k. 9Csp/235/2019 - 59 zo dňa 23.01.2020

z dôvodu uplynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej lehoty a žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bola zamietnutá z dôvodu, že žalobcom uvádzaná zmluvná podmienka sa v zmluve nenachádza. Rozsudok tamojšieho súdu bol zrušený v celom rozsahu uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 18CoCsp/15/2020 - 165 zo dňa 22.07.2020. Súd prvej inštancie vec znova prejednal a dospel k nasledujúcim skutkovým a právnym záverom. Uviedol, že v bode 25. a 26. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Prešove, tento priamo uviedol, že začiatok počítania subjektívnej premlčacej lehoty treba viazať na prehlásenie Občianskeho združenia HOOS zo dňa 07.10.2019. Keďže od tohto času do podania žaloby 24.10.2019 subjektívna premlčacia lehota neuplynula, súd prvej inštancie viazaný vysloveným právnym názorom Krajského súdu v Prešove uviedol, že subjektívna premlčacia lehota v čase podania žaloby neuplynula a z hľadiska tejto lehoty bola žaloba podaná včas. K objektívnej premlčacej lehote súd prvej inštancie uviedol, že v celom rozsahu zotrúva na právnych záveroch uvedených v rozsudku č.k. 9Csp/235/2019 - 59 zo dňa 23.01.2020. Poukázal na to, že Krajský súd v Prešove sa nestotožnil s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/238/2017, ktorým bola odmietnutá prax krajského súdu o prezumpcii úmyselného zavinenia dodávateľa iba z dôvodu jeho postavenia podnikateľa a to z dôvodu, že žalovaný je osobou podnikajúcou na finančnom trhu, ktorá má ovládať právne predpisy. Najvyšší súd SR v obdobnej veci totožného žalovaného vydal uznesenie 4Cdo/219/2019, kde opätovne prax Krajského súdu v Prešove týkajúcu sa prezumpcie úmyslu žalovaného iba z dôvodu jeho postavenia podnikateľa odmietol ako nesprávnu. S prihliadnutím už na v prvom rozsudku citované rozhodnutia NS SR a ÚS SR o tom, na vedomosť žalovaného o tom, že plnenie jej nepatrí alebo jej bolo poskytnuté omylom, sa neprezumuje, si súd prvej inštancie nevedel predstaviť iné rozhodnutie ako rozhodnutie o tom, že objektívna premlčacia lehota na podanie žaloby uplynula, keďže úver bol vyplatený 13.10.2014 a objektívna premlčacia lehota tak začala plynúť dňa 14.10.2014 a uplynula dňa 14.10.2017. Žaloba bola na súde podaná dňa 24.10.2019. Žalobkyňa súdu prvej inštancie nepredložila žiadne rozhodnutie a ani súdu nie je známe rozhodnutie, ktoré by žalovaný ku dňu 13.10.2014 mal k dispozícii a ktoré by mu vytýkalo nedostatok náležitostí zmluvy. Podľa súdu prvej inštancie prezumpcia čo len nepriameho úmyslu dodávateľa nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a nie je stanovená ako domnienka. Úmysel dodávateľa tak musí byť predmetom dokazovania a žiadny právny predpis neprikazuje hodnotiť tvrdené nedostatky zmluvy vytvorenej dodávateľom ako úmysel. V vzťahu k zmluvnej podmienke týkajúcej sa rozhodcovskej doložky súd prvej inštancie v celom rozsahu odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/88/2018 a konštatoval, že z posudzovanej úverovej zmluvy vyplýva, že rozhodcovskú doložku nebolo možné odmietnuť (chýbajú tam napr. políčka na vyznačenie súhlasu/nesúhlasu) a zbavovala spotrebiteľa zákonného práva na prejednanie jeho veci súdom, čo prejednávajúci súd považoval za neprípustné.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 Ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol úspešný v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom žiadne okolnosti o potrebe aplikácie § 257 CSP súd nezistil a neboli žalobcom resp. jeho právnym zástupcom na pojednávaní ani tvrdené. Vo vzťahu k časti konania týkajúcu sa vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a nepriznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému žalobcovi, poukázal súd prvej inštancie z hľadiska právnej komparatistiky a príbuznosti právnej úpravy na rozhodnutie Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 756/2014. Podľa názoru súdu prvej inštancie jediným cieľom osobitne podanej žaloby boli trovy právneho zástupcu žalobcu, na čom nič nemení ani obvyklé tvrdenie právneho zástupcu, že tieto sa priznávajú žalobkyňi a nie jemu, keďže súd je presvedčený že právny zástupca neposkytuje právnu pomoc bezodplatne.

5. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov I., Ia a IIa. odvolanie žalobkyňa. Za mylné považovala závery súdu prvej inštancie, podľa ktorých sa žalovaný na môj úkor neobohatil bezdôvodne úmyselne. Priamym dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa obohacovať na úkor spotrebiteľa zo spotrebiteľských úverov by bolo priznanie takého úmyslu, čo však zrejme do úvahy neprichádza. Je preto potrebné vychádzať z právnej úpravy spotrebiteľských úverov z kvalifikácie veriteľa a predovšetkým z jeho konania. Tvrдила, že prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie, sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník, profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. Chcel platbu prijať a prijal ju, vediac, že je to platba prevyšujúca spotrebiteľovi poskytnutú sumu, a nepatrí mu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, prípadne z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy. Objektívna desaťročná premlčacia doba, na premlčanie bezdôvodného obohatenia preto začína plynúť

prijatím každej takejto nedôvodnej prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľa obohacovať, prijímaním platieb od spotrebiteľa po splatení spotrebiteľovi poskytnutej sumy, je prijímanie takýchto platieb, po splatení poskytnutej sumy v dobe, keď už veriteľovi je známa judikatúra k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a k neplatnosti spotrebiteľských zmlúv, a to nielen týkajúca sa iných podnikateľských subjektov, poskytujúcich spotrebiteľské úvery, ale aj vo veciach, v ktorých bol sám stranou takéhoto konania. Namietala, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nepriznaní náhrady trov konania postupoval v rozpore s procesnou zásadou úspechu, ale aj s princípom legitímneho očakávania, v rozpore s cieľmi Európskej únie pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa deklarovanej v čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 38 a 47 Charty základných práv EÚ. Z uvedených dôvodov navrhla rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmeniť, žalovaného zaviazť vydať jej uplatnené bezdôvodné obohatenie aj s prísl. a žalovaného zaviazť zaplatiť jej náhradu trov konania za celé konanie v rozsahu 100 %.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti napadnutých výrokov po vecnej aj právnej stránke za správne, pričom súd sa riadne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a tieto správne právne posúdil. Je to názoru, že pokiaľ ide o posudzovanie úmyslu v nadväznosti na možnosť aplikovania 10 ročnej objektívnej premlčacej doby, súdom prvej inštancie bol podaný právne správny a vyčerpávajúci výklad v rámci odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že práve rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 238/2017 bola odmietnutá prax Krajského súdu v Prešove postavená na prezumpcii úmyselného zavinenia dodávateľa výlučne z dôvodu jeho podnikateľského postavenia, teda že žalovaný je osobou podnikajúcou na finančnom trhu, ktorá má ovládať právne predpisy. Predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR a v ňom uvedený právny názor je súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, o čom svedčí aj to, že obdobným spôsobom, ako vo veci sp. zn. 1 Cdo 238/2017 rozhodol Najvyšší súd SR aj uznesením sp. zn. 4 Cdo 219/2019 z 21.10.2020 v obdobnej právnej veci týkajúcej sa priamo žalovaného a takmer totožnej skutkovej situácie, kde v plnom rozsahu poukázal na závery vyššie uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Vo vzťahu k možnosti aplikácie 10 ročnej premlčacej doby žalovaný uviedol, že aj keby bola akákoľvek argumentácia prezentovaná žalobkyňou v podanom odvolaní správna (čo žalovaný zásadne popiera), nemožno pri posudzovaní dĺžky objektívnej premlčacej doby a úmyslu žalovaného ignorovať ani ten fakt, že aj pokiaľ by dôvody bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru (ktoré žalovaný taktiež zásadne odmieta) boli skutočne dané, išlo by o porušenia zanedbateľného významu, z ktorých by samo o sebe nebolo možné vyvodiť úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Poukázal na skutočnosť, že zmluva o úvere zanikla splnením ešte 14.10.2014, pričom od tohto času prešla aj rozhodovacia činnosť v oblasti ochrany spotrebiteľa zásadným vývojom (boli priamo rozhodovacou činnosťou a ňou vykonaného výkladu viacerých zákonných ustanovení značne sprísnené podmienky a náležitosti spotrebiteľských zmlúv a pod.). Hoci žalovaný sa na zásadné rozhodnutia najvyšších súdnych autorít vždy snažil promptne reagovať odstránením nedostatkov a úpravou zmluvnej dokumentácie, v roku 2014 nemohol žiadnym spôsobom predvídať vývoj rozhodovacej činnosti v oblasti náležitostí zmlúv o spotrebiteľských úveroch. Vo vzťahu k nepriznaniu náhrady trov konania za určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky sa žalovaný stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že realizácia spornej zmluvnej podmienky z dôvodu skončenia zmluvného vzťahu neprichádza do úvahy, vyhlásenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemalo a nemá pre žalobcu žiadny reálny právny význam v spojitosti so súčasnou či budúcou ochranou jeho práv. Je toho názoru, že okolnosti prejednávanej veci vo svojom súhrne jednoznačne odôvodňujú záver o zneužití práv žalobcom a z tohto dôvodu je nepriznanie náhrady trov konania vo vzťahu k určeniu neprijateľnej zmluvnej podmienky správne a zákonné. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu napadnutých výrokov potvrdil a aby priznal žalovanému právo na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke dovolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

8. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že zistil z výpisu žalovaného z Obchodného registra, že k 03.07.2021 žalovaný zmenil svoje obchodné meno z Poštovej banky, a.s. na 365.bank, a.s. Z uvedeného dôvodu odvolací súd označil žalovaného v záhlaví tohto uznesenia pod obchodným menom 365.bank, a.s., v súlade s aktuálnym znením zápisu žalovaného v Obchodnom registri.

9. Z obsahu odvolania žalobkyne je zrejmé, že jeho prioritná odvolacia námietka spočívala v tom, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku premlčania.

10. Občiansky zákonník v ust. § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 ods. 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

11. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

12. Podľa § 107 ods. 2 OZ, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

13. K objektívnej 10-ročnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že ani v tomto ohľade nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalovaného, že je potrebné preukázanie jeho úmyslu bezdôvodne sa obohatiť, a to ani s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018.

14. Odvolací súd v prvom rade poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19 zo dňa 22.04.2021, ktorý rozhodol takto: „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

15. Súdny dvor EU v uvedenom rozsudku uviedol nasledovne cit.:

64. „Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote troch rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

65. Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení smernice 93/13 žiadny význam, a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

66. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

16. V spojenej veci Súdny dvor (prvá komora) C 776/19 až C 782/19 rozhodol takto:

„1. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely podania návrhu spotrebiteľom:

- na konštatovanie nekalej povahy podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a týmto spotrebiteľom stanovuje premlčaciu lehotu,
- na vrátenie neoprávnene zaplatených súm na základe takýchto nekalých podmienok stanovuje päťročnú premlčaciu lehotu, keďže táto lehota začína plynúť ku dňu prijatia ponuky úveru, takže spotrebiteľ nemusel v tomto čase poznať všetky svoje práva vyplývajúce z tejto smernice.

2. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, patria do pôsobnosti tohto ustanovenia v prípade, že tieto podmienky stanovujú podstatný prvok charakterizujúci uvedenú zmluvu.

3. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci zmluvy o úvere vyjadrenom v cudzej mene je požiadavka transparentnosti podmienok tejto zmluvy, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, splnená v prípade, že predajca alebo dodávateľ poskytol spotrebiteľovi dostatočné a presné informácie umožňujúce priemernému spotrebiteľovi, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, pochopiť konkrétne fungovanie predmetného finančného mechanizmu a zhodnotiť tak riziko negatívnych, potenciálne významných ekonomických dôsledkov takýchto podmienok na jeho finančné záväzky počas celej doby trvania tej istej zmluvy.

4. Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním jasnej a zrozumiteľnej povahy zmluvnej podmienky v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice niesol spotrebiteľ.

5. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko bez toho, aby bolo obmedzené, nesie dlžník, môžu vytvárať v neprospech spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú stranám z uvedenej zmluvy, keďže predajca alebo dodávateľ nemohol pri dodržaní požiadavky transparentnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi rozumne očakávať, že po predchádzajúcom individuálnom dojednaní tento spotrebiteľ prijme neúmerné kurzové riziko, ktoré vyplýva z takýchto podmienok.

17. Zhrňujúc uvedené pre naplnenie zmyslu a účelu čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13 EHS v zásade bez ďalšieho vzhľadom na odbornú profesionálnu zdatnosť v činnosti poskytovania pôžičiek sa úmysel žalovaného dodávateľa prezumuje a dôkazné bremeno ho zaťažuje v otázke preukázania okolností neúmyselného konania.

18. Zabezpečujúc výklad v súlade s uvedenými rozhodnutiami Súdneho dvora pre nesťaženie výkonu práva na účely vrátenia neoprávnene zaplatených súm (bezdôvodného obohatenia), premlčacia doba môže byť zlučiteľná so zásadou efektivity len vtedy, ak spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa so svojimi právami predtým, ako táto doba začala plynúť alebo uplynula (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, *Asturcom Telecomunicaciones*, C 40/08, EU:C:2009:615, bod 45; z 9. júla 2020, *Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale*, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 67, ako aj zo 16. júla 2020, *Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

19. V spojených veciach C-698/18 a C-699/18, Súdny dvor EÚ (štvrtá komora) rozhodol takto:

„1. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremlčuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, ak táto lehota nie je menej priaznivá, ako lehota týkajúca sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie), a nevedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv vyplývajúcich z práva Únie, osobitne zo smernice 93/13 (zásada efektivity).

2. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa

predpokladá, bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky, alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.

3. Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na otázky položené Tribunalul Specializat Mureș (Špecializovaný súd Mureș, Rumunsko) v jeho rozhodnutí z 12. júna 2018 v súvislosti s vecou C-699/18.“

20. Vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018 odvolací súd konštatuje, že s týmto sa aj vzhľadom na vyššie uvedené argumenty nemôže stotožniť. Podľa názoru odvolacieho súdu je nemysliteľné, aby dôkazné bremeno ohľadne preukázania úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť zaťažovalo spotrebiteľa.

21. Odvolací súd je toho názoru, že uzatvorená Zmluva o úvere konsolidácia č. 2290061286 zo dňa 21.11.2013 je zmluvou o spotrebiteľskom úvere vychádzajúc z postavenia žalobkyne ako dlžníka a žalovaného ako veriteľa zo zmluvy a že je namieste aplikovať ZoSÚ.

22. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov, obzvlášť pokiaľ ide uvádzanie obligatórnych náležitostí podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

23. Podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

24. V čase uzatvorenia zmluvy (21.11.2013) ZoSÚ v ustanovení § 9 upravoval obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spája sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. V predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere podľa názoru odvolacieho súdu absentuje jej podstatná náležitosť podľa cit. § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, v súvislosti s v úverovej zmluve uvedenou ročnou percentuálnou mierou nákladov (RPMN), a to uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, resp. priamo v úverovej zmluve absentuje explicitný a pre spotrebiteľa zrozumiteľný výpočet tejto RPMN na základe údajov platných v čase uzatvorenia úverovej zmluvy s prehľadným uvedením všetkých predpokladov k jej výpočtu použitých .

25. RPMN vyjadruje reálnu cenu spotrebiteľského úveru a je kľúčovým ukazovateľom pre porovnanie výhodnosti úverov od rôznych úverových inštitúcií. Je to teda pre spotrebiteľa najdôležitejší ukazovateľ ceny úveru, pretože okrem úrokovej miery v sebe zahŕňa aj ďalšie iné poplatky súvisiace s úverom ako napr. poplatok za vybavenie účtu, poistenie úveru, ak je podmienkou pre získanie výhodnejšieho úroku, a iné, prepočítané na jeden kalendárny rok. Inými slovami RPMN vyjadruje celkové náklady, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť za požičanú sumu, keďže zohľadňuje nielen úrok, ale aj ostatné poplatky súvisiace s úverom. V danom prípade v úverovej zmluve nie sú v súlade s dikciou cit. § 9ods. 2 písm. j) ZoSÚ prehľadne uvedené všetky potrebné údaje, žalovaným (dodávateľom) použité pre výpočet RPMN, pretože nie je úlohou spotrebiteľa hľadať a „pátrať“ v úverovej zmluve, či táto obsahuje všetky potrebné údaje pre výpočet RPMN, o ktorých spotrebiteľ napokon ani len nemá vedomosť, ktoré všetky údaje to sú (teda nevie ani ktoré má hľadať) a aj preto spotrebiteľ má mať prehľadne a na jednom mieste sprístupnené všetky tieto vstupné údaje k výpočtu RPMN použité. ZoSÚ v rozhodnom čase uzavretia úverovej zmluvy vyžadoval, aby v úverovej zmluve boli uvedené nie len predpoklady na výpočet RPMN, ale aj samotný jej výpočet, pretože, ako sa z citovaných noriem javí, výpočet RPMN nie je len internou záležitosťou dodávateľa (veriteľa), ktorý by mal v úverovej zmluve uviesť už len výsledok tohto svojho výpočtu, ale tento výpočet má byť transparentným (prehľadným) s komplexným uvedením vstupných premenných na jej výpočet použitých (aby aj spotrebiteľ vedel ktoré z množstva údajov uvedených v úverovej zmluve sú práve tými, ktoré sú pre výpočet RPMN dôležité), tak aby tento výpočet bol odkontrolovateľným nie len samotným spotrebiteľom v čase uzavretia úverovej zmluvy, ale hlavne a

predovšetkým, aby bol odkontrolovateľným aj hocikedy spätne kontrolným orgánom za účelom zistenia, ako a či dodávateľ (veriteľ) v ktoromkoľvek čase postupoval pri výpočte RPMN v súlade so zákonom. Ak by totižto tomu tak nebolo a platilo by, že zákonu by bolo dané zadosť, ak by údaje použité pre výpočet RPMN, bez jej výpočtu, boli uvedené v úverovej zmluve a to na jej rôznych miestach, za ktoré údaje možno považovať výšku úveru, výšku splátky, jej periodicitu a počet, výšku úrokovej sadzby a poplatkov, a ktoré údaje sú v zmysle cit. § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch obligatónnymi náležitosťami úverovej zmluvy už, tak potom by zákonodarca logicky nevyžadoval výpočet RPMN a tieto k výpočtu RPMN použité údaje duplicitne aj podľa písmena k) cit. § 9 ods. 2 ZoSÚ v znení účinnom v rozhodnom čase a už vôbec by neuvádzal v prílohe tohto zákona aj vzorec resp. rovnicu tohto výpočtu RPMN s odkazom na jeho aplikáciu podľa cit. § 19 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom v rozhodnom čase. Aj v tomto prípade platí pri pochybnostiach o obsahu úverových zmlúv, všeobecné výkladové pravidlo uprednostňujúce výklad pre spotrebiteľa priaznivejší. (porovnaj rozhodnutie Okresného súdu Bardejov sp. zn. 8Csp/59/2020 zo dňa 14.05.2021)

26. Na základe vyššie uvedených dôvodov a pri aplikácii citovaných právnych predpisov dospel odvolací súd k záveru, že úverová zmluva z 21.11.2013 neobsahuje náležitosti ustanovené cit. § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ, v dôsledku čoho v zmysle cit. § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ to má za následok, že spotrebiteľský úver (pôžička) poskytnutý žalobkyni na základe tejto úverovej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov.

27. Ak tieto zákonom vyžadované osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržané neboli, žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný ako banka nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzatretím zmluvy bez uvedenia týchto náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený.

28. Výsledky už spomenutých prejudiciálnych konaní nepodporujú záver vychádzajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1Cdo/238/2017, práve naopak, kľúčnym v prejednávanej veci je v prvom rade unesenie dôkazného bremena zo strany dodávateľa vo vzťahu k vyvráteniu prezumpcie úmyslu. Žalovanému sa v priebehu celého konania nepodarilo preukázať, že požadovanie úrokov a poplatkov nad rámec istiny vzhľadom na jej odbornú zdatnosť a profesionalitu pri poskytovaní úverov, nepožadoval úmyselne. Z týchto dôvodov preto nemožno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej doby v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania.

29. Zmluva o úvere konsolidácia bola uzatvorená 21.11.2013. Žalobkyňa si právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnila žalobou na súde 24.10.2019. Z uvedeného vyplýva, že 10 ročná premlčacia doba neuplynula ani od uzatvorenia zmluvy o úvere. O to viac je odôvodnený záver, že 10 ročná premlčacia doba nemohla uplynúť odo dňa, kedy sa žalovaný voči žalobkyni bezdôvodne obohatil (od okamihu kedy prijal od žalobkyne plnenie prevyšujúce sumu skutočne čerpaného úveru).

30. Keďže zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu dňa 21.11.2013 je s poukazom na ust. § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ bezúročná a bez poplatkov, žalovaný mal nárok len na vrátenie sumy, ktorú žalobkyni reálne poskytol, t.j. 2.000 eur (§ 457 OZ). Žalobkyňa však žalovanému zaplatila viac, a to 2.365,33 eura podľa výpisu z úverového účtu žalobkyne č. 014605-0090616123, preto suma 365,33 Eur prevyšujúca poskytnutú istinu, predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný vydať žalobkyni (§ 451 OZ).

31. Žalobkyňa odvolaním napadla aj výrok IIa., ktorým jej súd prvej inštancie nepriznal náhradu trov konania vo vzťahu k nároku na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj keď bola v konaní o tomto uplatnenom nároku úspešná.

32. Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

33. Ako uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky, súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (I.ÚS 48/05, II.ÚS 272/08). Je zrejmé, že procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania je potrebné vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pre rozhodovanie o trovách konania platí v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP zásada úspechu vo veci. Aplikácia inštitútu upraveného v § 257 CSP prichádza do úvahy len vo výnimočných prípadoch, toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne.

34. Súd prvej inštancie dôvod pre aplikáciu § 257 CSP videl v zisťnom motíve podania žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa odvolacieho súdu tento argument pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP obstať nemôže, nielen preto, že v tomto štádiu konania je následné podanie žaloby len hypotetickou skutočnosťou, ale aj preto, že ak by sa aj žalobkyňa na základe úspechu v tomto konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky domáhala následnou žalobou primeraného finančného zadosťučinenia, nie je možné jej konanie kvalifikovať ako také, ktoré by malo byť dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania. Dôvodom pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania nemôže byť ani to, že žalobkyňa si zvolila právne zastúpenie. Každý má právo na to, aby bol aj v skutkovo a právne menej zložitej veci zastúpená advokátom, navyiac, a v tom je potrebné dať žalobkyni za pravdu, náhrada trov konania sa priznáva strane sporu, nie jej právnomu zástupcovi. Nie je vecou súdu do vzájomného vzťahu strany sporu a jej právneho zástupcu v zmysle ich následného vyrovnania zasahovať. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky súdom prvej inštancie nebolo preto správne, preto rozhodnutie v tejto časti zmenil tak, že priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému. (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/39/2019 zo dňa 11.04.2019)

35. V kontexte uvedeného tak odvolací súd postupom podľa ust. § 388 CSP zmenil rozsudok v jeho napadnutej časti tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

36. Nakoľko odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti v prospech žalobkyne, ktorá tak bola v celom konaní úspešná, postupom podľa ust. § 396 ods. 2 CSP zmenil aj súvisiaci výrok o trovách konania tak, že úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).